

Vlaams minister-president
Geert BOURGEOIS
SeptembERVERKLARING 2016

HET GESPROKEN WOORD TELT

Mijnheer de voorzitter,

Collega's

In deze onzekere economische tijden met geostrategische spanningen, een Europese Unie die haar tweede adem zoekt, oorlogsconflicten, blijvende terroristische dreiging, en ongeziene migratiegolven ten gevolge van oorlog en klimaatverandering. In deze moeilijke tijden blijft Vlaanderen koers houden.

We gaan daarbij, zonder zelfgenoegzaamheid, uit van onze sterktes: onze uitstekende logistieke ligging met optimaal uitgeruste havens, onze goed geschoolde en productieve arbeidskrachten, onze wereldwijd gerenommeerde onderzoekscentra, onze steeds slimmere en efficiëntere overheidsdiensten, onze snel innoverende en fors exporterende ondernemingen, en de warmte van ons bruisend Vlaams verenigingsleven.

Bij haar aantreden stond deze Vlaamse Regering voor een moeilijke opdracht.

We keken aan tegen een groot begrotingstekort. Als gevolg van de zesde staatshervorming, de te zwakke economische groei en het korset van de Europese boekhoudregels.

We weigerden evenwel het probleem door te schuiven naar de volgende generaties. We weigerden de belastingen te verhogen. Wij namen onze verantwoordelijkheid en kozen voor een begroting in evenwicht.

Moeilijke beslissingen hebben we moeten nemen. Inspanningen zijn gevraagd.

Maar, dankzij deze inspanningen creëren we nu bijkomende beleidsruimte, kunnen we nu investeren in ons sociaal en economisch weefsel, kunnen we nu de basis leggen voor groei.

En die groei manifesteert zich nu al, het sterkst in Vlaanderen. De koopkracht stijgt, het aantal faillissementen daalt drastisch, het aantal starters groeit spectaculair, het jobaanbod is het grootste in tien jaar, meer mensen zijn aan het werk – vooral in de private sector, en de werkloosheid blijft dalen.

Bij de begrotingsopmaak 2017 botsten wij op nieuwe tegenvallers.

De overdracht van de bevoegdheid inzake ziekenhuisfinanciering verplicht ons om aanzienlijke bedragen te betalen voor verbintenissen die de federale overheid is aangegaan, en waarvoor men ons onvoldoende middelen heeft gegeven.

Twee weken geleden stelde het Planbureau zijn groeivoorspelling voor 2017 naar beneden bij tot 1,2%. Wij blijven optimistischer, zeker voor Vlaanderen.

En vorige week vernamen we van de FOD Financiën dat de negatieve afrekening ten gevolge van de nieuwe financieringswet deels vervroegd zou gebeuren.

Maar het was en bleef onze ambitie om in 2017 naar een begrotingsevenwicht te gaan, om tegelijk ruimte te creëren voor forse bijkomende investeringen en om structurele inspanningen te leveren die ons voorbereiden op 2019.

En we zijn hierin geslaagd. Met dank aan al mijn collega's, die opnieuw bewezen dat we een ploeg vormen, gedreven door dezelfde ambities, door hetzelfde doel.

Voorzitter,
Collega's,

De ambities van deze Vlaamse Regering reiken verder dan een puur boekhoudkundig evenwicht.

We willen een Vlaamse natie die open, sociaal, veerkrachtig en internationaal is, die welvaart en welzijn creëert op een innovatieve en duurzame manier, en waarin iedereen meetelt.

Daarom drijven we onze investeringen nog op. Injecteren we extra veel zuurstof in onze samenleving, in onze economie, en in jobs.

Met deze Vlaamse Regering heeft Onderwijs een groeibegroting. De investeringskredieten zitten op het hoogste niveau ooit.

Net zoals vorig jaar investeren we ook in 2017 opnieuw 100 miljoen euro in nieuwe schoolgebouwen. En we lanceren een nieuwe reeks kleinere publiek-private investeringsprogramma's waarvoor we het budget verhogen van 200 naar 300 miljoen euro.

In het hoger onderwijs kennen we na twee jaar besparing opnieuw de zogenaamde "kliks" en het groeipad toe, middelen die erbij komen omdat er meer studenten zijn. De universiteiten en hogescholen delen ook in de extra middelen die we investeren in onderzoek en innovatie.

Dit jaar geven wij eveneens uitvoering aan de conceptnota's voor de modernisering van ons onderwijs, in het bijzonder de hervorming van het secundair en de uitbouw van het duaal leren. We blijven investeren in kwaliteitsvol onderwijs. Van de kleuter in de kleuterklas, tot de volwassene die tijd maakt om levenslang te leren.

Onderzoek en ontwikkeling zijn de motor van onze nieuwe economie, de basis voor onze welvaart. De Vlaamse Regering maakt haar belofte waar. We zijn op weg naar de magische drie procent in 2020.

In 2017 investeren we alvast 195 miljoen euro extra in wetenschappelijk onderzoek en innovatie. Onze strategische onderzoekscentra krijgen fors meer middelen. Daarnaast lanceren ons nieuw clusterbeleid met de focus op sectoren waar Vlaanderen internationaal het verschil maakt. In het kader van onze Visie 2050 starten we daarbovenop met proeftuinen voor Smart Cities, circulaire economie en Industrie 4.0, projecten waar we sterk op in willen zetten. Ook investeren we 100 miljoen euro in o.a. O&O-infrastructuur.

We maken Vlaanderen ook competitiever. En we zorgen ervoor dat meer mensen, die zwakker staan op de arbeidsmarkt, aan de slag kunnen.

Sinds 1 juli geven we nog grotere loonkostverlagingen voor jongeren, 55-plussers en mensen met een beperking. Vanaf 2017 verhogen we dat budget met nog eens 125 miljoen euro. Bovendien wordt de versnelde afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage voor een periode van drie jaar verlengd. We maken ook werk van een specifieke premie voor langdurig werklozen.

Ook het Vlaamse aandeel in de tax shift komt op snelheid. In 2017 verlagen we de belastingen voor de Vlamingen met maar liefst 312 miljoen euro.

Vorig jaar namen we de export-kaap van 300 miljard euro. Maar we rusten niet op onze lauweren. Want export is onze levenslijn.

Daarom versterken en verdiepen we het uitstekende buitenlandnetwerk van Flanders Investment & Trade. En met een hervormd subsidieaanbod helpen we onze bedrijven, in het bijzonder onze KMO's, om te internationaliseren.

Internationaal ondernemen zetten we trouwens door in alle domeinen, ook in kunst en cultuur. Ons nakend gastlandschap, samen met Nederland, op de Frankfurter Buchmesse, belooft fantastische resultaten, met nu al ruim 450 nieuwe publicaties in het Duits. Nooit eerder kon een gastland in de aanloop van de Buchmesse zoveel vertalingen in de wacht slepen.

In onze hoofdstad investeren we ook extra met het Vlaams-Brusselfonds.

Onze welvaart en ons welzijn, collega's, koppelen we niet los van onze ambities inzake klimaat en energie.

De Vlaamse regering nam al heel wat maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de energie-efficiëntie te verhogen. Ik som er enkele op: minimale kwaliteitsnormen voor bestaande gebouwen zoals verplichte dakisolatie tegen 2020 en verplicht dubbel glas tegen 2023, de vergroening van de verkeersbelasting, de kilometerheffing voor vrachtwagens, en subsidies voor isolatie, zonneboilers, warmtepompen en schone wagens.

Deze maatregelen sorteren nu al effect – denk aan de ontdieseling – en zullen jaar na jaar leiden tot meer positieve resultaten.

Als overheid namen we ook onze voorbeeldfunctie op. We investeren onder meer in de vergroening van ons wagenpark en in het energiezuinig maken van onze overheidsgebouwen. Denk aan het Brusselse VAC dat volgend jaar de deuren opent. Met een E-peil van 34 bouwen we het grootste passiefkantoorgebouw van het land.

Maar als we de klimaatdoelstellingen 2020 willen behalen, moeten we een versnelling hoger schakelen. We zullen meer dan ooit moeten inzetten op een energie-omslag, met de focus op hernieuwbare energie zoals wind- en zonenergie.

We werken aan een korting in de onroerende voorheffing voor ingrijpende energetische renovaties en er komen maatregelen voor de vergroening van de lichte vracht.

Bovendien kijken we nu al vooruit naar 2030, want de klimaatop van Parijs heeft de lat voor 2030 nog hoger gelegd. Daartoe stellen we meer dan 50 miljoen euro ter beschikking om de broeikasgasuitstoot terug te dringen. Onder meer voor het energiezuinig maken van sociale woningen en scholen, en om bij te dragen aan internationale klimaatfinanciering.

Daartoe organiseren we op 1 december een Klimaat- en Energietop. Daar verwachten we forse engagementen van de verschillende sectoren en overheden.

Overal waar ik ga in Vlaanderen, merk ik alvast heel veel positieve wil om hier op een ambitieuze manier toe bij te dragen. Dat stemt me blij en hoopvol, want alleen als we allemaal ons steentje bijdragen, kunnen we er een succes van maken.

In ons klimaatverhaal past het nieuw en uiterst belangrijke beleidsplan Ruimte Vlaanderen waarmee we de klimaatdoelstellingen ook ruimtelijk zullen vertalen. Want onze ambitie voor een koolstofarm Vlaanderen vereist de omslag naar een duurzaam en efficiënt ruimte gebruik, met versterking van onze stads- en dorpskernen, en met slimme ruimtelijke netwerken rond vervoersknooppunten.

Deze Vlaamse regering versterkt trouwens haar ambitieus investeringsbeleid inzake mobiliteit.

Tegen het einde van deze regeerperiode ronden we de kaap van 100 miljoen euro fietsinvesteringen. Onze concrete ambitie is de realisatie van 80 vlotte en veilige fietssnelwegen voor het woon-werkverkeer. Werknemers nemen nog veel te vaak de wagen voor kleine en middelgrote afstanden. Ik roep alle werkgevers op om het gebruik van de fiets aan te moedigen en te vergemakkelijken.

Van bij de start van deze regeerperiode zijn comfortabele voertuigen en vlotte doorstroming prioritair bij De Lijn. De aanbesteding voor 146 nieuwe trams, 3 nieuwe tramlijnen rond en naar Brussel en de opening van verscheidene nieuwe stelplaatsen zetten deze ambitie duidelijk kracht bij.

Met een jaarlijks investeringsbudget van 350 miljoen euro, met 2 miljard euro voor de Ring rond Brussel en 3.5 miljard voor de Oosterweelverbinding, is nog nooit zo veel geïnvesteerd in weginfrastructuur.

De inkomsten uit de kilometerheffing voor vrachtwagens liggen lager dan verwacht, maar toch handhaven we onze belofte en investeren we 100 miljoen euro extra in de weginfrastructuur. Een nooit geziene verhoging van dit budget.

Ook in nieuwbouw en renovatie van sociale woningen blijven we fors investeren.

Na de recordinvesteringen van de vorige jaren, kunnen de sociale huisvestingsmaatschappijen in 2017 opnieuw 200 miljoen euro extra investeren doordat wij de leningsmachtiging optrekken.

En met gerichte inspanningen voor zowel huurder als verhuurder maken we eindelijk werk van een sterke en kwaliteitsvolle private huurmarkt.

Collega's,

Samen met honderdduizenden professionelen en vrijwilligers maken we verder werk van een warm Vlaanderen. Een Vlaanderen dat het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk beter ondersteunt, een Vlaanderen dat investeert in de meest kwetsbaren, in onze kinderen en gezinnen.

Cultuurorganisaties, jeugdverenigingen en –bewegingen zorgen voor maatschappelijke betrokkenheid. Zowel binnen cultuur als voor het jeugdwerk maken we daarom extra middelen vrij.

De sociale economie krijgt extra zuurstof. Met een groeipad vanaf 2017 kunnen minstens 500 extra doelgroepmedewerkers aan de slag gaan.

We trekken volgend jaar 132 miljoen euro extra uit voor nieuw beleid inzake Welzijn.

Het grootste deel van dit budget gaat naar de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap. Hiermee zetten we de definitieve stap naar een nieuw concept van zorgverlening. Een concept dat meer zorggarantie biedt, en personen met een handicap toelaat zelf te kiezen hoe zij hun ondersteuning organiseren.

Daarnaast breiden we de kinderopvang verder uit, zodat ouders, alleenstaanden en tweeverdieners, werk en gezin vlotter kunnen combineren. We investeren bovendien bijkomend in jeugdhulp.

Met extra investeringen hier bovenop breiden we het aantal woongelegenheden in de residentiële ouderenzorg uit, en we geven woonzorgcentra net als dit jaar extra middelen om hun aanbod beter af te stemmen op de zorgzwaarte van hun bewoners.

Collega's, zoals reeds gezegd plaatste de overdracht van de bevoegdheid om investeringen in ziekenhuizen te financieren, ons voor een grote uitdaging. Er zijn in de vorige regeerperiode heel veel investeringen gelanceerd in de ziekenhuissector, maar met de zesde staatshervorming werden die federale betalingsverplichtingen doorgeschoven naar de deelstaten. Bovendien krijgen de deelstaten nu onvoldoende middelen om al die investeringen ook daadwerkelijk te betalen. Maar de Vlaamse regering maakte van deze nood een deugd. We gaan doen wat nodig is, in het belang van de ziekenhuizen, in het belang van alle Vlamingen.

We zullen de zware lopende financieringsengagementen die we hebben geërfd, op gespreide wijze betalen en aanrekenen. Om dat mogelijk te maken, trekken we aanzienlijke jaarlijkse middelen uit voor het broodnodige onderhoud van onze ziekenhuisinfrastructuur. Voortaan is er een jaarlijks budget, een zogenaamd 'instandhoudingsforfait', beschikbaar om onze ziekenhuizen in goede staat te houden en kleine of dringende investeringen te doen. Dit forfait leidt tot administratieve eenvoud en responsabiliseert de ziekenhuizen, die op hun beurt meer zekerheid krijgen over de middelen die ze van de overheid ontvangen. Daarnaast gaan we voor de lopende, grote investeringen van start met een strategisch forfait, een budget waarmee we de engagementen voor reeds in aanbouw zijnde ziekenhuizen nakomen. Uiteraard voeren we dit nieuw financieringssysteem uit in nauw overleg met de sector.

Nog voor het zomerreces leggen we een ontwerp van decreet voor dat vorm geeft aan de nieuwe Vlaamse kinderbijslag. De opbrengst van het overslaan van de indexaanpassing in 2015 zal samen met die van de volgende indexaanpassing in het budget voor kinderbijslag komen. En dit bij de start van het nieuwe Vlaamse systeem in 2019.

Door dit te doen, zijn we in staat om in het nieuw systeem alle bestaande gezinnen minstens even veel kinderbijslag te geven als vandaag én om tegelijk voor de nieuw geboren kinderen vanaf 2019 een flink hogere kinderbijslag uit te trekken. Bovendien met een budget voor sociale toeslagen dat verhoudingsgewijs drie keer groter zal zijn dan vandaag. Tegelijkertijd geven we participatietoeslagen aan ouders voor kinderopvang en deelname aan het kleuteronderwijs vanaf drie jaar

Collega's,

Een warme samenleving, is een gedeelde samenleving.

In onze almaar meer diverse samenleving vormen onze waarden en normen, onze fundamentele rechten en vrijheden het belangrijkste kader waarbinnen wij Vlamingen verbondenheid creëren. De gedeelde samenleving, de gedeelde toekomst vinden we enkel in onze verbindende publieke taal en cultuur, in onze democratie en onze rechtsstaat.

Van alle Vlamingen en van alle nieuwkomers eisen we dat ze de fundamenten van onze samenleving aanvaarden. Zeker nu steeds meer mensen, ook jongeren, zich aangetrokken voelen tot antidemocratische groeperingen, en in sommige gevallen zelfs tot geweld overgaan. Zeker nu uitingen van antisemitisme, moslimhaat en geweld tegen homoseksuelen alsmaar toenemen.

Onze verfijnde rechtstaat, onze mooi geëvolueerde samenleving behouden en versterken, is ons aller verantwoordelijkheid.

Nieuwkomers moeten we veel duidelijker uitleggen waar onze open, vrije samenleving voor staat, welke ongelooflijke kansen onze pluralistische samenleving biedt, welke hun rechten maar ook welke hun plichten zijn.

De Vlaamse Regering neemt haar verantwoordelijkheid. Nog nooit is zoveel geïnvesteerd in Inburgering en Integratie als vandaag. Zo zorgen we ervoor dat iedere inburgeraar snel aan een inburgeringstraject kan beginnen. Dit jaar voerden we ook de resultaatsverbintenis in zodat het inburgeringstraject niet meer vrijblijvend is. Het inburgeringsattest stijgt hierdoor ook in waarde. Werkgevers weten bijvoorbeeld voortaan dat wie een attest behaalde, ook effectief resultaten boekte.

Maar niet alleen nieuwkomers, ook onze jongeren moeten we de fundamenten van onze samenleving beter uitleggen. Ook jongeren moeten we het belang van democratisch burgerschap uitvoeriger duiden. Dat moet gebeuren in het gezin, in het verenigingsleven, in de socio-culturele sector, maar ook op school. Daarom werkt deze Vlaamse Regering aan sobere en heldere eindtermen met aandacht voor burgerschap.

Wij gaan voor een samenleving waar Sam, Samir en Samuel, Meryem, Myriam en Marie gelijke kansen krijgen en ze ook grijpen. Een samenleving waar deze kinderen opgroeien tot actieve en betrokken burgers.

Voorzitter,
Collega's,

Met ons beleid, met onze begroting 2017, biedt de Vlaamse Regering een antwoord op de grote uitdagingen in Vlaanderen.

We maken mensen sterk.

Door mensen met een handicap zelf en autonoom hun ondersteuning te laten kiezen.

Door ons onderwijs te versterken met een grotere kleuterparticipatie, vroegere mogelijkheid om een andere taal te leren, duaal en ondernemend leren, en eindtermen met aandacht voor burgerschap.

Door nieuwkomers en hun kinderen kansen op integratie, op onderwijs, op zorg en op werkopleiding te bieden.

Door in te zetten op jobs. Ook voor wie zwakker op de arbeidsmarkt staat. Een job is niet de enige, maar wel de sterkste hefboom tegen armoede.

We investeren recordbedragen in onderzoek en ontwikkeling, lastenverlaging, woonzorgcentra, kinderopvang, mensen met een zorgnood, sociale woningen, scholen, mobiliteit en klimaat.

En ja, we weten dat daarmee niet alles opgelost is, dat er nog veel uitdagingen overblijven.

U hoort hier dus geen zelfgenoegzame toespraak, verre van. Maar voor u staat wel een tevreden en hoopvolle minister-president. Tevreden omdat we na twee jaar van moeizame besparingen ons huiswerk in Vlaanderen op orde hebben. Hoopvol omdat we nu voluit kunnen beginnen investeren in de grote noden van onze samenleving.

De motor slaat aan, hij draait. Nu is het tijd voor de turbo.

Een turbo slaat pas aan na enkele kilometers. Vandaag dus moeten we de motor, die steeds sterker begint te draaien, een turboboost geven: extra vermogen door extra investeringen.

We moeten die inspanningen voor extra budgetten in elk van die domeinen nog jaren vol houden. Want de noden zijn erg groot. Daar zijn we ons allemaal bijzonder van bewust. Er is nog veel werk aan de winkel, maar we zijn alleszins op de goede weg.

Daarom moeten we ondertussen als een goede huisvader onze rekeningen op orde houden en op de kleintjes letten. Dat mag misschien saai klinken, maar dit is goed bestuur.

Collega's,

Ik ervaar dagelijks in Vlaanderen enorm veel positieve energie.

In onze steden en gemeenten, in onze bedrijven, in onze overheidsdiensten, in onze socio-culturele wereld, in onze scholen, bij onze zorgverleners.

Met deze begroting geeft de Vlaamse Regering een extra grote impuls aan al wie elke dag opnieuw verantwoordelijkheid opneemt en zorg draagt voor ons maatschappelijk en economisch weefsel.

Samen, allen samen, maken we de toekomst mooier, maken we Vlaanderen mooier!